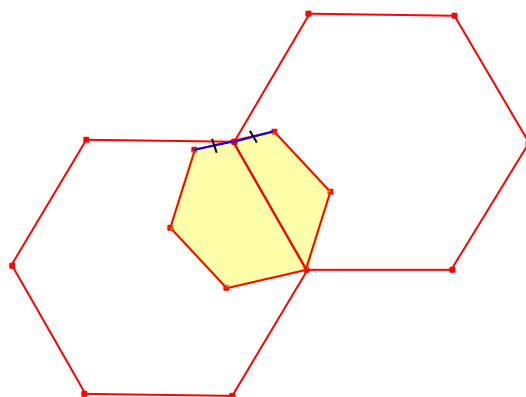

Problemes de Geometria per a l'ESO 293

2921.- Donats dos hexàgons regulars iguals amb un costat comú es dibuixa un tercer hexàgon regular que té el punt mig d'un costat en un vèrtex del costat comú i el vèrtex consecutiu en l'altre vèrtex del costat comú.
 Calculeu la proporció entre l'àrea ombrejada i el total de l'àrea dels dos hexàgons iguals.

Solució:

Siga l'hexàgon regular $ABCDEF$ de costat $\overline{AB} = c$

Siga l'hexàgon regular $CKLMNJ$ de costat $\overline{CK} = x$

Siga D el punt mig del costat $\overline{ML}$

$$\overline{CL} = x\sqrt{3}, \overline{DL} = \frac{1}{2}x$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle CLD$:

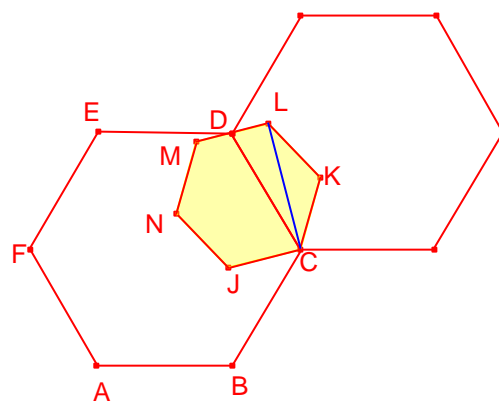
$$c^2 = 3x^2 + \frac{1}{4}x^2$$

Simplificant:

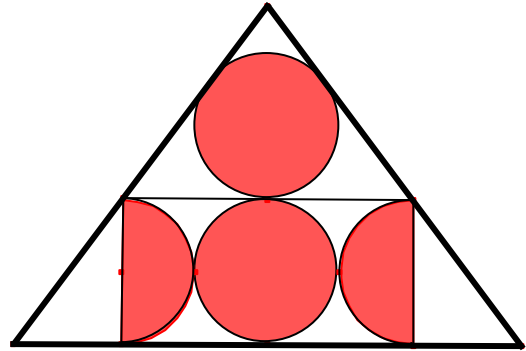
$$\frac{x^2}{c^2} = \frac{4}{13}$$

La proporció de les àrees és:

$$\frac{S_{CKLMNJ}}{2 \cdot S_{ABCDEF}} = \frac{1 S_{CKLMNJ}}{2 S_{ABCDEF}} = \frac{1}{2} \left(\frac{x}{c}\right)^2 = \frac{1}{2} \cdot \frac{4}{13} = \frac{2}{13}$$

2922.- En un triangle isòsceles s'han dibuixat dues circumferències i dues semicircumferències de radi r . Calculeu la proporció dels costats i l'àrea del triangle.

Solució:

Siga el triangle isòsceles $\triangle ABC$, $\overline{AC} = \overline{BC}$

Siga la circumferència de centre O i radi $\overline{OT} = r$

Siga el segment que conté el punt de tangència T i és paral·lel al costat $\overline{AB}$.

$$\overline{KL} = 4r$$

Siga $\angle OKT = \alpha$, $\angle BAC = 2\alpha$

$$\tan \alpha = \frac{1}{2}$$

$$\tan 2\alpha = \frac{2 \cdot \frac{1}{2}}{1 - \left(\frac{1}{2}\right)^2} = \frac{4}{3}$$

$$\frac{\overline{AM}}{\overline{AC}} = \frac{3}{5}$$

Aleshores, la proporció dels costats és:

$$\frac{\overline{AB}}{\overline{AC}} = \frac{6}{5}$$

Els triangles rectangles $\triangle AMC$, $\triangle APK$, $\triangle KTC$ són semblants.

$$\overline{KT} = 2r, \overline{KP} = 2r$$

Aplicant el teorema de Tales:

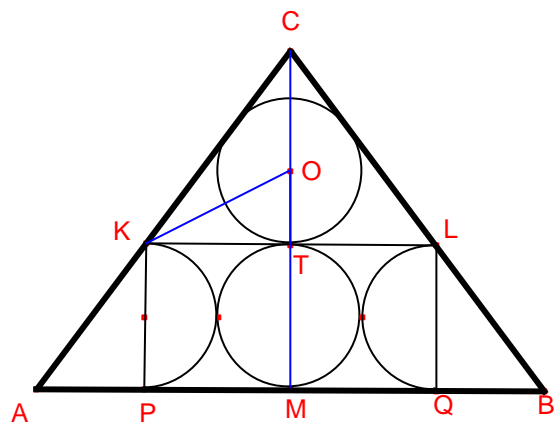
$$\overline{CT} = \frac{4}{3}2r = \frac{8}{3}r, \overline{AP} = \frac{3}{2}r$$

Aleshores:

$$\overline{AB} = 4r + 2 \cdot \frac{3}{2}r = 7r, \overline{CM} = 2r + \frac{8}{3}r = \frac{14}{3}r$$

L'àrea del triangle isòsceles $\triangle ABC$ és:

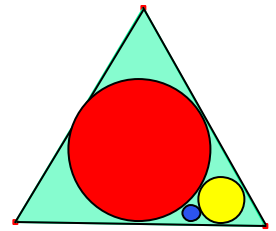
$$S_{ABC} = \frac{1}{2} \cdot 7r \cdot \frac{14}{3}r = \frac{49}{3}r^2$$

2923.- Donat un triangle equilàter s'ha inscrit un circumferència de radi r .
Una circumferència és tangent exterior a la inscrita i a dos costats del triangle.

Una circumferència és tangent a un costat i tangent exterior a les dues circumferències anteriors.
Calculeu el radi de les circumferències.

Prefectura de Saitama

Solució:

Siga el triangle equilàter $\triangle ABC$ de centre O .

Siga la circumferència inscrita al triangle de centre O i radi $\overline{OM} = \overline{OT} = r$

$$\overline{OC} = \overline{OB} = 2r$$

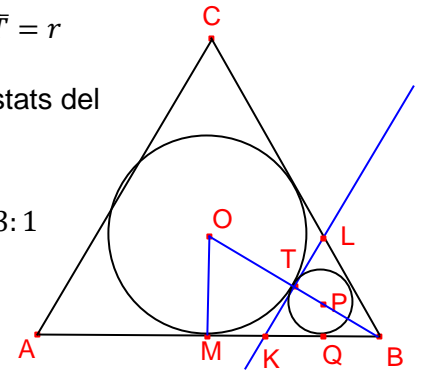
La recta perpendicular al segment $\overline{OB}$ que passa per T , talla els costats del triangle en els punts K, L .

Siga la circumferència de centre P i radi $\overline{PT} = \overline{PQ} = s$

Els triangles equilàters $\triangle ABC, \triangle KBL$ són semblants i de raó $\overline{CM} : \overline{TB} = 3 : 1$

Aplicant el teorema de Tales:

$$s = \frac{1}{3}r$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle OMB$:

$$\overline{MB} = r\sqrt{3}$$

Siga la circumferència de centre E i radi $\overline{EF} = t$

Els triangles rectangles $\triangle OMB, \triangle PQB$ són semblants i de raó $\overline{OM} : \overline{PQ} = 3 : 1$

Aplicant el teorema de Tales:

$$\overline{MQ} = \frac{2}{3}\overline{MB} = \frac{2}{3}\sqrt{3}r = \frac{2\sqrt{3}}{3}r$$

Siga G la projecció de E sobre $\overline{OM}$

Siga H la projecció de E sobre $\overline{PQ}$

$$\overline{OE} = r + t, \overline{OG} = r - t, \overline{PE} = s + t, \overline{PH} = s - t,$$

$$\overline{GH} = \overline{MQ} = \frac{2\sqrt{3}}{3}r$$

Aplicant el teorema de Pitàgores als triangles

$\triangle OGE, \triangle PHE$

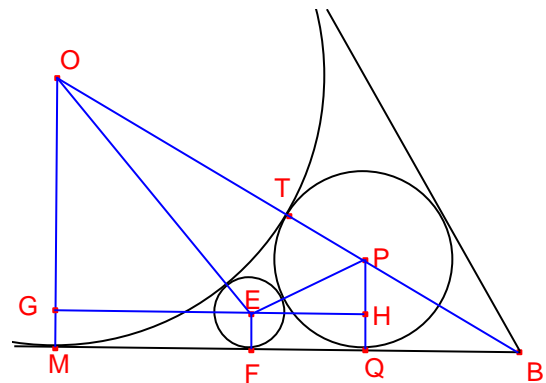
$$\overline{GE} = 2\sqrt{rt}, \overline{HE} = 2\sqrt{st}$$

$$2\sqrt{rt} + 2\sqrt{st} = \frac{2\sqrt{3}}{3}r$$

$$\sqrt{rt} + \sqrt{\frac{1}{3}rt} = \frac{\sqrt{3}}{3}r$$

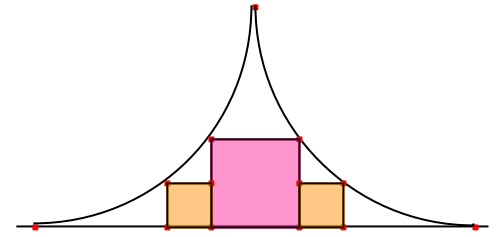
Resolent l'equació:

$$t = \frac{2 - \sqrt{3}}{2}r$$

2924.- Donada una recta i dos arcs iguals de radi r tangents entre ells i tangents a la recta, s'han dibuixat tres quadrats. Calculeu la mesura dels costes dels quadrats.

Prefectura Fukushima

Solució:

Siga l'arc de centre O i radi $\overline{OP} = \overline{OT} = r$

Com els dos arcs són tangents i iguals, és un quadrant.

Siga el quadrat $ABCD$ de costat $\overline{AB} = c$

Siga el quadrat $AEFG$ de costat $\overline{AG} = d$

Siga la K projecció de D sobre $\overline{OP}$

$$\overline{OK} = r - c, \overline{KD} = r - \frac{1}{2}c$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle

rectangle $\triangle OKD$:

$$r^2 = (r + c)^2 + \left(r + \frac{1}{2}c\right)^2$$

Simplificant:

$$5c^2 - 12rc + 4r^2 = 0$$

Resolent l'equació:

$$\frac{c}{r} = \frac{2}{5}$$

Siga la L projecció de F sobre $\overline{OP}$

$$\overline{OL} = r - d, \overline{LD} = r - d - \frac{1}{2}c = \frac{4}{5}r - d$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle OLF$:

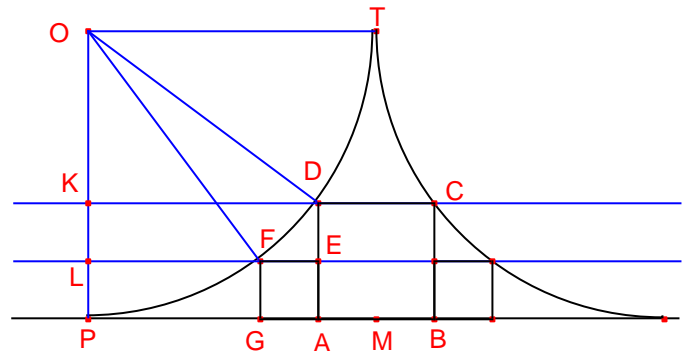
$$r^2 = (r + d)^2 + \left(\frac{4}{5}r - d\right)^2$$

Simplificant:

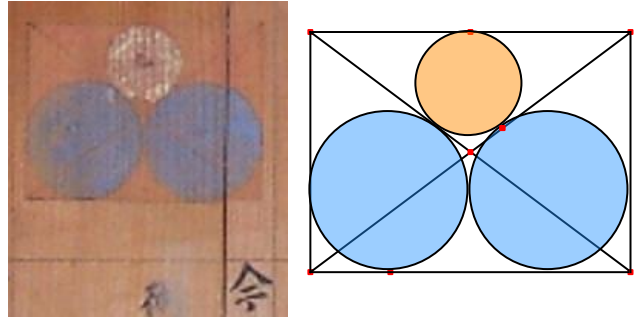
$$25d^2 - 45rd + 8r^2 = 0$$

Resolent l'equació:

$$\frac{d}{r} = \frac{1}{5}$$

2925.- Dues circumferències d'igual radi r són tangents i cadascuna d'elles és tangent a dos costats d'un rectangle i a una diagonal. Calculeu la mesura dels costats del rectangle i el radi de la circumferència tangent exterior a les anteriors i tangent al costat del rectangle.
Prefectura Fukushima

Solució:

Siga la circumferència de centre O i radi $\overline{OK} = \overline{OL} = r$

Siga el rectangle $ABCD$.

$$\overline{AB} = 4r$$

$$\text{Siga } \overline{AD} = a$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle ABD$:

$$\overline{BD} = \sqrt{16r^2 + a^2}$$

La circumferència de centre O està inscrita al triangle rectangle $\triangle ABD$.

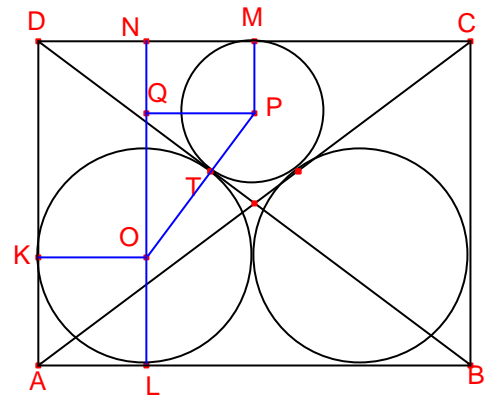
El radi de la circumferència inscrita al triangle rectangle és:

$$r = \frac{\overline{AB} + \overline{AD} - \overline{BD}}{2} = \frac{4r + a - \sqrt{16r^2 + a^2}}{2}$$

$$2r + a = \sqrt{16r^2 + a^2}$$

Resolent l'equació:

$$a = 3r$$

Siga La circumferència de centre P i radi $\overline{PM} = \overline{PT} = s$

La recta OL talla el costat $\overline{CD}$ en el punt N .

Siga Q la projecció de P sobre el segment $\overline{ON}$

$$\overline{ON} = a - r = 2r$$

$$\overline{OQ} = 2r - s, \overline{PQ} = \overline{MN} = r, \overline{OP} = r + s$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle OQP$:

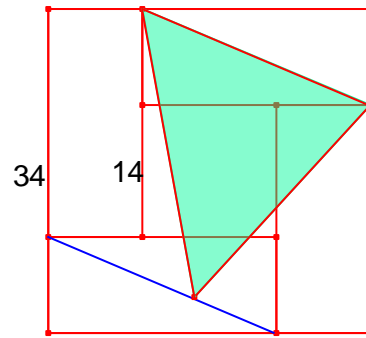
$$(r + s)^2 = r^2 + (2r - s)^2.$$

Simplificant:

$$4r^2 = 6rs$$

$$s = \frac{2}{3}r$$

2926.- La figura consta de dos quadrats de costats 14 i 34, respectivament i quatre rectangles iguals. Calculeu l'àrea del triangle ombrejat.

Solució:

Siga el quadrat $ABCD$ de costat $\overline{AB} = 34$

Siga el quadrat $EFGH$ de costat $\overline{EF} = 14$

Els dos quadrats són concèntric.

El quadrilàter $JKLM$ format per les diagonals dels rectangles és un quadrat.

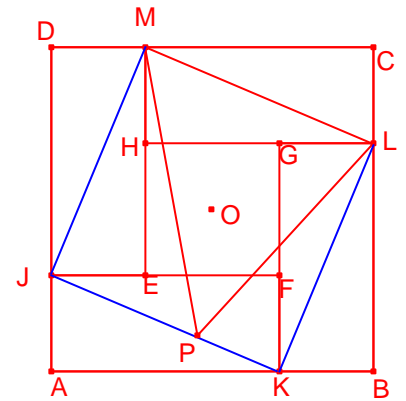
L'àrea el triangle LMP és la meitat de l'àrea del quadrat $JKLM$.

$$\overline{AJ} = \frac{1}{2}(34 - 14) = 10$$

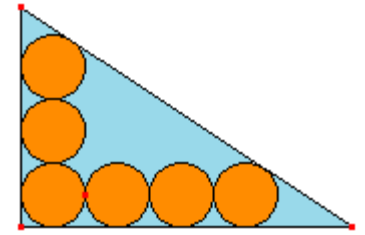
Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle JAK

$$\overline{JK} = \sqrt{10^2 + 24^2} = 26$$

$$S_{LMP} = \frac{1}{2} \cdot 26^2 = 338$$

2927.- En un triangle rectangle s'han inscrit sis circumferències iguals tangents de radi r .
 Calculeu la proporció dels catets.
 Calculeu la mesura dels catets.
 Prefectura de Fukushima

Solució:

Siga el triangle rectangle exterior $\triangle ABC$, $A = 90^\circ$
 Siguen les circumferències de centres K, L, M i radi $\overline{KJ} = \overline{LT} = r$.

Els triangles rectangles $\triangle ABC, \triangle KLM$ són semblants.

$$\overline{KL} = 6r, \overline{KM} = 4r$$

Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{b}{c} = \frac{\overline{KM}}{\overline{KL}} = \frac{4r}{6r} = \frac{2}{3}$$

Pel punt de tangència T tracem una perpendicular al costat $\overline{AB}$ que talla els costats

del triangle $\triangle ABC$ en els punts P, Q .

Els triangles $\triangle ABC, \triangle PBQ$ són semblants.

$$\text{Siga } \overline{PQ} = 2k, \overline{PB} = 3k$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle PBQ$:

$$\overline{BQ} = k\sqrt{13}$$

La circumferència de centre L està inscrita al triangle rectangle $\triangle PBQ$.

El radi de la circumferència inscrita al triangle rectangle és:

$$r = \frac{\overline{PQ} + \overline{PB} - \overline{BQ}}{2} = \frac{2k + 3k - k\sqrt{13}}{2}$$

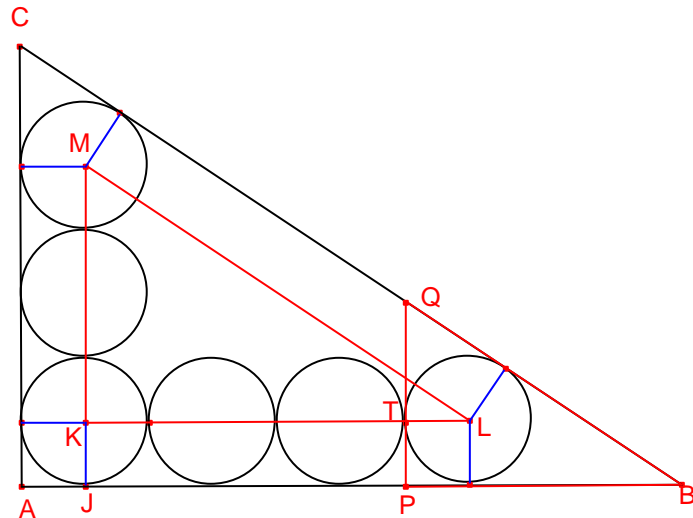
$$2r = (5 - \sqrt{13})k$$

Resolent l'equació:

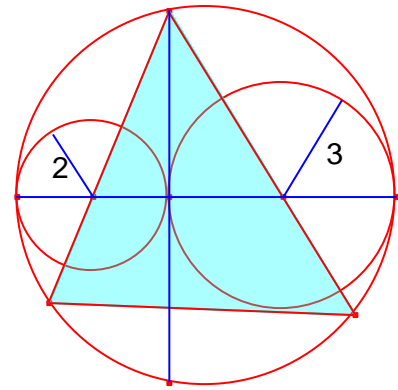
$$k = \frac{5 + \sqrt{13}}{6}r$$

Els catets del triangle $\triangle ABC$ són:

$$\overline{AB} = 6r + 3k = \frac{17 + \sqrt{13}}{2}r, \overline{AC} = 4r + 2k = \frac{17 + \sqrt{13}}{3}r$$

2928.- Sobre el diàmetre d'una circumferència s'han dibuixat dues circumferències tangents de radi 2 i 3. Calculeu l'àrea del triangle ombrejat.

Solució:

Siga la circumferència de centre O i diàmetre $\overline{KL} = 10$

Siga la circumferència de centre P i radi $\overline{PK} = \overline{PT} = 2$

Siga la circumferència de centre Q i radi $\overline{QL} = \overline{QT} = 3$

$\overline{OT} = 1, \overline{OC} = 5$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle CTO$:
 $\overline{CT} = \sqrt{24}$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle CTP$:
 $\overline{CP} = 2\sqrt{7}$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle CTQ$:
 $\overline{CQ} = \sqrt{33}$

Aplicant la potència del punt P respecte de la circumferència exterior:

$$\overline{CP} \cdot \overline{AP} = \overline{KP} \cdot \overline{LP}$$

$$2\sqrt{7} \cdot \overline{AP} = 2 \cdot 8$$

Aleshores:

$$\overline{AP} = \frac{8\sqrt{7}}{7}, \overline{AC} = \frac{22\sqrt{7}}{7}$$

Aplicant la potència del punt Q respecte de la circumferència exterior:

$$\overline{CQ} \cdot \overline{BQ} = \overline{KQ} \cdot \overline{LQ}$$

$$\sqrt{33} \cdot \overline{BQ} = 3 \cdot 7$$

Aleshores:

$$\overline{BQ} = \frac{7\sqrt{33}}{11}, \overline{BC} = \frac{18\sqrt{33}}{11}$$

Siga $\alpha = \angle ACB$

Aplicant el teorema del cosinus al triangle $\triangle PQC$:

$$5^2 = 28 + 33 - 2 \cdot 2\sqrt{7} \cdot \sqrt{33} \cdot \cos \alpha$$

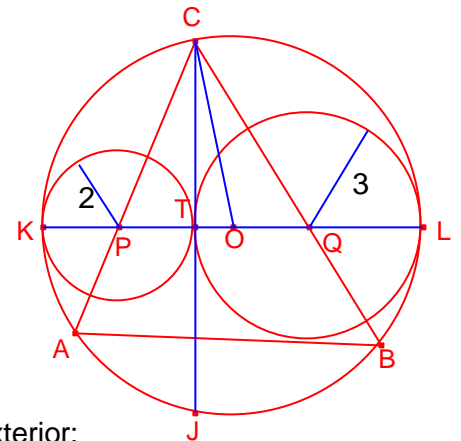
$$\cos \alpha = \frac{3\sqrt{231}}{77}$$

Aleshores:

$$\sin \alpha = \frac{\sqrt{77 \cdot 50}}{77}$$

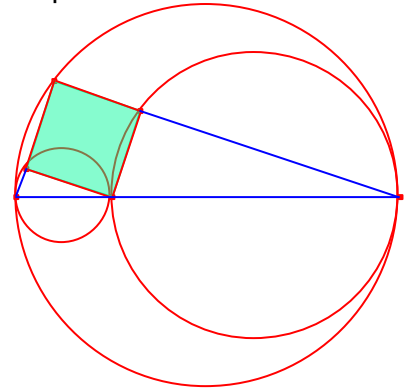
L'àrea del triangle $\triangle ABC$ és:

$$S_{ABC} = \frac{1}{2} \cdot \frac{22\sqrt{7}}{7} \cdot \frac{18\sqrt{33}}{11} \cdot \frac{\sqrt{77 \cdot 50}}{77} = \frac{18\sqrt{150}}{7}$$

2929.- El cercle exterior té dues circumferències tangents interiors que tenen els centres en un diàmetre. Les circumferències interiors són tangents exteriors i els diàmetres estan en proporció 1:3. Si l'àrea del quadrat és 9, calculeu l'àrea del cercle exterior

Solució:

Siga la circumferència exterior de centre O i diàmetre $\overline{AB}$

Siga la circumferència de centre P i diàmetre $\overline{AJ} = 2k$.

Siga la circumferència de centre Q i diàmetre $\overline{JB} = 6k$

$\overline{OA} = 4k$ radi de la circumferència exterior.

Siga el quadrat JKLM de costat $\overline{JK} = 3$

Els triangles rectangles $\triangle AMJ, \triangle JKB$ son semblants i de raó 1:3.

Aleshores:

$$\overline{BK} = 3 \cdot \overline{JM} = 9$$

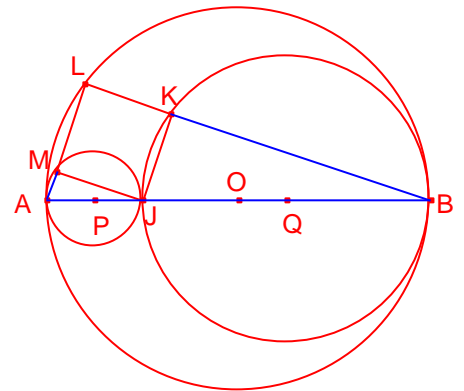
Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle JKB$:

$$(6k)^2 = 3^2 + 9^2 = 90$$

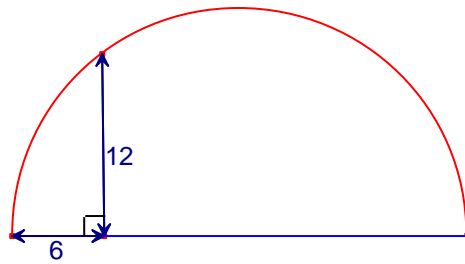
$$k^2 = \frac{90}{36} = \frac{5}{2}$$

L'àrea del cercle exterior és:

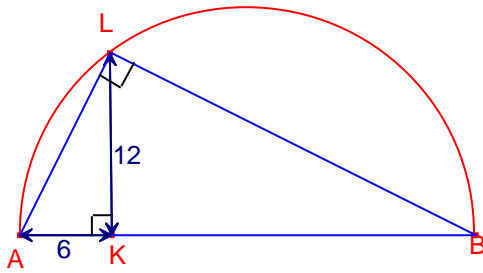
$$S = \pi(4k)^2 = 40\pi$$

2930.- Calculeu l'àrea del semicercle.

Solució:

Siga la semicircumferència de diàmetre $\overline{AB}$

Siga K el punt del diàmetre tal $\overline{AK} = 6, \overline{KL} = 12, \angle AKL = 90^\circ$.

El triangle $\triangle ALB$ és rectangle $\angle ALB = 90^\circ$

Siga $\overline{BK} = a$

Aplicant el teorema de l'altura al triangle rectangle $\triangle ALB$:

$$12^2 = 6 \cdot a$$

Resolent l'equació:

$$= 24$$

$$\overline{AB} = 6 + a = 30$$

L'àrea del semicercle és:

$$S = \frac{1}{2} \pi 15^2 = \frac{225}{2} \pi \approx 353.43$$